BEKÆMPELSE AF FATTIGDOM, SOCIAL UDSTØDELSE OG FORSKELSBEHANDLING

I dette faktablad redegøres der for udviklingen i EU's politikker til bekæmpelse af fattigdom, social udstødelse og forskelsbehandling. I slutningen af 1990'erne blev bekæmpelse af social udstødelse nedfældet som et politisk mål i traktaterne, og EU blev udstyret med stærkere værktøjer til at bekæmpe forskelsbehandling. Siden da er der blevet iværksat en række nøgletiltag, som f.eks. fastsættelse af mål for fattigdomsbekæmpelse og strategier til at nå dem, og der er blevet vedtaget lovgivning om bekæmpelse af forskelsbehandling.

RETSGRUNDLAG

— Artikel 3, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Union.

— Artikel 19 og 145-161 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF).

— Afsnit III i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

MÅL

Bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse er et af EU's og medlemsstaternes specifikke socialpolitiske mål. I overensstemmelse med artikel 153 i TEUF skal social inklusion opnås udelukkende på grundlag af ikkelovgivningsmæssigt samarbejde, mens artikel 19 i TEUF giver EU mulighed for at træffe foranstaltninger til bekæmpelse af forskelsbehandling ved både at sikre potentielle ofre retsbeskyttelse og ved at indføre incitamenter til bekæmpelse heraf.

RESULTATER

A. Bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse

Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (forløberen for EU) gennemførte mellem 1975 og 1994 adskillige pilotprojekter og programmer til bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse. Da der imidlertid ikke fandtes noget retsgrundlag, blev der til stadighed gjort indsigelse mod Fællesskabets foranstaltninger på dette område.

Dette problem blev løst, da Amsterdamtraktaten trådte i kraft i 1999, idet bekæmpelse af social udstødelse i denne traktat blev nedfældet som et mål for EU's socialpolitik. I 2000 blev Udvalget for Social Beskyttelse nedsat for at fremme samarbejdet om socialbeskyttelsespolitikker mellem medlemsstaterne samt mellem disse og Kommissionen (artikel 160 i TEUF).

Med Lissabonstrategien, der også blev lanceret i 2000, blev der oprettet en overvågnings- og koordineringsmekanisme for at fastsætte målsætninger og måle fattigdom ved hjælp af en række indikatorer. Den indeholdt også retningslinjer for medlemsstaterne og nationale handlingsplaner til bekæmpelse af fattigdom samt en ny ramme for samarbejde, den åbne koordinationsmetode, mellem Kommissionen og

medlemsstaterne: Den åbne koordinationsmetode er en frivillig mellemstatslig politisk beslutningsmekanisme, der er baseret på aftalte fælles mål og indikatorer. Andre interessenter, herunder arbejdsmarkedets parter og civilsamfundets repræsentanter, samarbejder også i denne proces. Værktøjet blev ajourført i 2006.

I sin henstilling fra oktober 2008 om aktiv integration af mennesker, som er udstødt fra arbejdsmarkedet, henstillede Kommissionen til medlemsstaterne "at udarbejde og gennemføre en samlet integreret strategi for aktiv integration af mennesker, som er udstødt fra arbejdsmarkedet, hvor man kombinerer tilstrækkelig indkomststøtte, rummelige arbejdsmarkeder og adgang til kvalitetstjenester".

I marts 2021 lancerede Kommissionen Europa 2020-strategien for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst, hvormed der blev indført et nyt fælles mål i kampen mod fattigdom og social udstødelse, der skulle opfyldes inden 2020: at nedbringe antallet af europæiske borgere, der lever under den nationale fattigdomsgrænse, med 25 % og at løfte over 20 millioner mennesker ud af fattigdom.

Kommissionen indførte i december 2010 den europæiske platform mod fattigdom og social udstødelse som et af syv flagskabsinitiativer i Europa 2020-strategien sammen med en liste over vigtige initiativer, bl.a. en vurdering af aktive integrationsstrategier på nationalt plan og en hvidbog om en dagsorden for tilstrækkelige, sikre og bæredygtige pensioner, der blev offentliggjort i 2012.

I 2010 blev det europæiske semester – en årlig proces, der koordinerer EU's økonomiske og sociale politikker – oprettet. I den sammenhæng fremsatte Kommissionen i 2013 et forslag med titlen "Styrkelse af Den Økonomiske og Monetære Unions sociale dimension" efter opfordring fra Det Europæiske Råd og Parlamentet. Et centralt element er den sociale resultattavle, som er en række indikatorer, herunder indikatorer for indkomstulighed, husholdningernes disponible indkomst, andelen af personer i risiko for fattigdom og social udstødelse, andelen af unge, der hverken er i beskæftigelse eller under uddannelse, og overførselsindkomsternes indvirkning på fattigdomsbekæmpelsen.

I november 2017 gav Parlamentet, Rådet og Kommissionen udtryk for deres engagement i den europæiske søjle for sociale rettigheder i en interinstitutionel proklamation. Den europæiske søjle for sociale rettigheder fastlægger social beskyttelse og inklusion som et af de tre vigtigste områder (3.6.1 Social- og arbejdsmarkedspolitik: generelle principper). Den europæiske søjle for sociale rettigheder blev brugt til at iværksætte en række lovgivningsmæssige og politiske initiativer såsom direktivet om gennemsigtige og forudsigelige arbejdsvilkår (direktiv (EU) 2019/1152 af 20. juni 2019), pakken om social retfærdighed, der omfatter forordningen om oprettelse af en europæisk arbejdsmarkedsmyndighed (forordning (EU) 2019/1149 af 20. juni 2019) og Rådets henstilling af 8. november 2019 om adgang til social beskyttelse for arbejdstagere og selvstændige, og direktivet om passende mindstelønninger (direktiv (EU) 2022/2041 af 19. oktober 2022), der har til formål at bekæmpe fattigdom blandt personer i arbejde. De personer, der står over for langtidsledighed, har også været genstand for politisk fokus, bl.a. i forbindelse med Rådets henstilling fra 2016 om integration af langtidsledige på arbejdsmarkedet.

Målene i Europa 2020-strategien blev ikke opfyldt. I handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder fra marts 2021 fastsatte Kommissionen et nyt

overordnet mål: at reducere antallet af personer, der lever i fattigdom, med mindst 15 millioner (herunder mindst 5 millioner børn) inden 2030. De tilknyttede nationale mål blev fremlagt i juni 2022. Handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder fra marts 2021 førte til en række initiativer:

— EU-strategien for børns rettigheder

— Rådets henstilling om oprettelse af en europæisk børnegaranti

— den europæiske platform for bekæmpelse af hjemløshed

— Rådets henstilling om en tilstrækkelig minimumsindkomst, som sikrer aktiv inklusion

— en europæisk plejestrategi for omsorgspersoner og plejemodtagere

— de forslag fra Gruppen på Højt Plan vedrørende Fremtiden for Social Beskyttelse og Velfærdsstaten, som indeholder 21 anbefalinger til forbedring af de sociale beskyttelsessystemer og velfærdsstaterne.

Kommissionen fremhævede i sin overvågningsrapport fra 2024 om fattigdom og social udstødelse , at EU ganske vist var på rette spor med hensyn til visse indikatorer, men at der var behov for en yderligere indsats med hensyn til fattigdomsbekæmpelse. Selv om der var 1,6 millioner færre personer i risiko for fattigdom og social udstødelse i 2023 end i 2019, var målet mere ambitiøst. Kommissionens politiske retningslinjer for 2024-2029 omfatter en EU-strategi til bekæmpelse af fattigdom for at tackle de grundlæggende årsager til fattigdom, og det forventes, at denne vil blive forelagt i andet kvartal af 2026.

I december 2025 lancerede Kommissionen den europæiske plan for økonomisk overkommelige boliger for at bistå de nationale myndigheder med at levere økonomisk overkommelige boliger til alle europæere. Den har til formål at øge boligudbuddet, mobilisere investeringer i sektoren, støtte sårbare grupper såsom unge og bekæmpe hjemløshed.

EU's foranstaltninger har ofte fokuseret på unge. Som reaktion på det høje antal arbejdsløse unge foreslog Kommissionen i 2012 en ungdomsbeskæftigelsespakke, der blev efterfulgt af ungdomsgarantien i 2013. Som reaktion på covid-19-pandemien og de uforholdsmæssigt store konsekvenser for unge foreslog Kommissionen i juli 2020 ungdomsbeskæftigelsespakken, som omfatter en henstilling fra Rådet om en styrkelse af ungdomsgarantien (en bro til job). Kommissionen iværksatte et nyt praktikopholdsinitiativ inden for rammerne af Den Europæiske Socialfond Plus (ESF +) kaldet ALMA (Aim, Learn, Master, Achieve) rettet mod sårbare unge europæere, der ikke var i beskæftigelse eller under uddannelse, for at hjælpe dem med at finde en plads på arbejdsmarkedet. I marts 2026 lancerede Kommissionen sin strategi for retfærdighed mellem generationerne for at give større plads til ungdomsperspektivet i den politiske beslutningsproces.

For så vidt angår EU-foranstaltninger vedrørende især børn omfatter ovennævnte EU-strategi om barnets rettigheder foranstaltninger til bekæmpelse af fattigdom, racisme og forskelsbehandling, der berører børn, og den europæiske børnegaranti har til formål at forebygge og bekæmpe social udstødelse ved at sikre, at børn i nød har adgang til en række nøgletjenester. For at støtte fremskridt hen imod opfyldelsen

af målene for den europæiske børnegaranti fremlagde Kommissionen i januar 2024 en ny overvågningsramme, der skal anvendes af medlemsstaterne og som led i det europæiske semester. Året 2026 markerer femårsdagen for oprettelsen af den europæiske børnegaranti, og Kommissionen forventes at iværksætte et initiativ for yderligere at styrke dens gennemførelse og virkning.

B. Bekæmpelse af diskrimination

1997 kan betragtes som et vendepunkt, da der blev indføjet en ny artikel (nu artikel 19 i TEUF) i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, som gav Rådet beføjelse til at træffe foranstaltninger til at bekæmpe forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, alder, handicap eller seksuel orientering. I 2003 blev denne artikel ændret ved Nicetraktaten for at give mulighed for at vedtage tilskyndelsesforanstaltninger. I 2009 trådte Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, der indeholder adskillige artikler om ligestilling og ikkeforskelsbehandling, i kraft. I 2011 blev EU for første gang i historien part i en international menneskerettighedstraktat, nemlig FN's konvention om rettigheder for personer med handicap. Den europæiske søjle for sociale rettigheder fra 2017 bekræftede principperne om ligestilling mellem kønnene og lige muligheder.

Der er vedtaget en række EU-direktiver på dette område:

— direktivet om racelighed (Rådets direktiv 2000/43/EF af 29. juni 2000)

— direktivet om ligebehandling på beskæftigelsesområdet (Rådets direktiv 2000/78/EF af 27. november 2000)

— direktivet om ligebehandling (direktiv 2006/54/EF af 5. juli 2006), der forener en række tidligere direktiver vedrørende lige muligheder og ligebehandling af mænd og kvinder

— direktivet om balance mellem arbejdsliv og privatliv for forældre og omsorgspersoner (direktiv (EU) 2019/1158 af 20. juni 2019), som udvidede perspektivet for deling af omsorgsforpligtelser mellem kvinder og mænd

— direktivet om en mere ligelig kønsfordeling blandt ledelsesmedlemmer i børsnoterede selskaber og tilhørende foranstaltninger (direktiv (EU) 2022/2381 af 23. november 2022)

— direktivet om standarder for ligebehandlingsorganer på området ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse, ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv af personer uanset religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering og ligebehandling af kvinder og mænd med hensyn til social sikring og i forbindelse med adgang til og levering af varer og tjenesteydelser (direktiv (EU) 2024/1499 af 7. maj 2024)

— direktivet om standarder for ligestillingsorganer på området ligebehandling af og lige muligheder for kvinder og mænd i forbindelse med beskæftigelse og erhverv (direktiv (EU) 2024/1500 af 14. maj 2024)

— direktivet om bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (direktiv (EU) 2024/1385 af 14. maj 2024).

Der er stadig ikke opnået konsensus i Rådet om et forslag til Rådets direktiv fra 2008 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering uden for beskæftigelsesområdet (kendt som det horisontale direktiv om bekæmpelse af forskelsbehandling).

Målene om bekæmpelse af forskelsbehandling er blevet forfulgt gennem både retsakter og andre politiske værktøjer. Kommissionen i 2019–2024 gjorde opbygningen af en Union for ligestilling til en af sine vigtigste prioriteter, hvilket har resulteret i en række nye initiativer:

— strategien for ligestilling mellem mænd og kvinder 2020–2025 af 5. marts 2020, der efterfulgte den strategiske indsats for ligestilling mellem kønnene 2016–2019

— direktivet om styrkelse af anvendelsen af princippet om lige løn til mænd og kvinder for samme arbejde eller arbejde af samme værdi ved hjælp af løngennemsigtighed og håndhævelsesmekanismer (direktiv (EU) 2023/970 af 10. maj 2023)

— EU-strategien for rettigheder for personer med handicap 2021–2030 blev vedtaget af Kommissionen i marts 2021. Den omfatter flagskibsinitiativer såsom ressourcecentret AccessibleEU, handicapplatformen, EU-handicapkortet og vejledningen om en selvstændig tilværelse og inklusion i samfundslivet for personer med handicap

— EU-handlingsplanen mod racisme 2020–2025 af 18. september 2020

— EU's strategiske ramme for romaernes ligestilling, integration og deltagelse fra oktober 2020

— Rådets henstilling om romaernes ligestilling, inklusion og deltagelse af 12. marts 2021

— EU's strategi for ligestilling af LGBTIQ-personer 2020–2025 af 12. november 2020

— handlingsplanen om integration og inklusion 2021–2027 af 24. november 2024, som indeholder forslag på fire områder (uddannelse, beskæftigelse, boliger og sundhed) og har til formål at fremme integration og social inklusion af migranter og personer med migrantbaggrund

— EU-strategien for bekæmpelse af antisemitisme og fremme af jødisk liv 2021–2023 af 5. oktober 2021.

Inden for rammerne af Kommissionens mandat for 2024–2029 er der indtil videre blevet foreslået to relevante strategier:

— strategien mod racisme 2026–2030 (januar 2026), som følger resultaterne af en Eurobarometerundersøgelse, der fremhæver, at to ud af tre borgere stadig betragter racediskrimination som et udbredt problem i deres lande

— strategien for ligestilling mellem kønnene 2026–2030, som følger op på køreplanen for kvinders rettigheder, der blev vedtaget i marts 2025.

C. EU-finansiering

Det primære finansieringsinstrument i den henseende er ESF+, som stiller EU-støtte til rådighed for medfinansiering af foranstaltninger, der har til formål at bekæmpe

fattigdom, udstødelse og forskelsbehandling og hjælpe de dårligst stillede med at få adgang til arbejdsmarkedet (3.6.2 Den Europæiske Socialfond Plus).

ESF+ har for perioden 2021-2027 et samlet budget på næsten 99,3 mia. EUR. ESF+-forordningen fra 2021 fastsætter, at 25 % af midlerne skal øremærkes til social inklusion, mindst 3 % af budgettet skal bruges til fødevarehjælp og elementær materiel bistand til de socialt dårligst stillede, og i de medlemsstater, hvor antallet af børn med høj fattigdomsrisiko ligger over EU-gennemsnittet, skal mindst 5 % af ESF+-midlerne bruges på foranstaltninger, der forbedrer børns lige adgang til gratis sundhedspleje, uddannelse og børnepasning, anstændige boligforhold og tilstrækkelig ernæring.

Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede blev oprettet i 2014 ved forordning (EU) nr. 223/2014. Fonden støtter, kombineret med sociale inklusionsforanstaltninger, medlemsstaternes indsats for at yde materiel bistand til de socialt dårligst stillede. I perioden 2021-2027 er den integreret i ESF+.

I september 2020 blev det europæiske instrument for midlertidig støtte til mindskelse af risiciene for arbejdsløshed i en nødsituation (SURE) indført for at støtte medlemsstaterne i deres bestræbelser på at håndtere covid-19-pandemien og bevare arbejdspladser og indkomster, navnlig gennem arbejdsfordelingsordninger. Da instrumentets rådighedsperiode udløb den 31. december 2022, havde det ydet 98,4 mia. EUR i back-to-back-lån til medlemsstaterne.

Genopretnings- og resiliensfaciliteten trådte i kraft i februar 2021 med det formål at tilvejebringe op til 723,8 mia. EUR i finansiering indtil udgangen af 2026 for at afbøde de økonomiske og sociale konsekvenser af covid-19-krisen. To af de seks søjler i genopretnings- og resiliensfaciliteten bidrager til at bekæmpe fattigdom og social udstødelse.

I marts 2022 fremsatte Kommissionen efter Ruslands omfattende invasion af Ukraine et forslag om en samhørighedsaktion for flygtninge i Europa (CARE) for at indføre større fleksibilitet i reglerne for samhørighedspolitikken for 2014-2020. Dette gav medlemsstaterne mulighed for at anvende CARE-midlerne til at finansiere nødforanstaltninger og yde øjeblikkelig støtte inden for beskæftigelse, uddannelse og social inklusion. Forordningen om fleksibel bistand til områder (FAST-CARE) udvidede anvendelsesområdet for den eksisterende støtte, der ydes under CARE.

I forbindelse med omstillingen til en klimaneutral økonomi har EU vedtaget en række foranstaltninger til at sikre, at fattigdom og social inklusion ikke forværres. Eksempler herpå er mekanismen for retfærdig omstilling, herunder Fonden for Retfærdig Omstilling, og Den Sociale Klimafond.

I december 2024 vedtog Parlamentet og Rådet på grundlag af et forslag fra Kommissionen oprettelsen af finansieringsinstrumentet regional nødhjælp til genopbygning (RESTORE) med henblik på at yde yderligere bistand og yderligere fleksibilitet til medlemsstater, der er ramt af naturkatastrofer, hvilket også omfatter sundhedspleje og social støtte (såsom arbejdsfordelingsordninger). Kommissionens oprindelige RESTORE-forslag indeholder bestemmelser om et yderligere beløb for 2025 på 3 mia. EUR, der skal udbetales under EFRU og ESF+.

I juli 2025 foreslog Kommissionen en revideret struktur for EU's langsigtede budget, dvs. den flerårige finansielle ramme. Der blev foreslået betydelige ændringer for

så vidt angår Den Europæiske Socialfond (3.6.2 Den Europæiske Socialfond Plus), som sandsynligvis vil påvirke finansieringen af bekæmpelsen af fattigdom, social udstødelse og forskelsbehandling.

EUROPA-PARLAMENTETS ROLLE

Parlamentet har vedtaget adskillige beslutninger med det mål at styrke EU-foranstaltninger til at mindske fattigdom og forbedre vilkårene og udsigterne for de socialt dårligt stillede, f.eks. i sin beslutning fra oktober 2020 om beskæftigelses- og socialpolitik i euroområdet, da det udtrykte bekymring over de ødelæggende sociale virkninger af covid-19-krisen, og i sin beslutning fra marts 2021 om det europæiske semester. I disse beslutninger opfordrede Parlamentet til indførelse af robuste sociale velfærdssystemer og oprettelse af en europæisk arbejdsløshedsgenforsikringsordning. I februar 2021 understregede Parlamentet sidstnævnte krav i en beslutning om begrænsning af uligheder med særligt fokus på fattigdom blandt personer i arbejde, hvori det også opfordrede til en overordnet EU-strategi til fattigdomsbekæmpelse og opfordrede Kommissionen til at fremlægge en EU-ramme for mindsteindkomst. Som opfølgning på Rådets henstilling fra 2023 om en tilstrækkelig mindsteindkomst vedtog Parlamentet en beslutning om at anmode om et direktiv om en tilstrækkelig mindsteindkomst for at styrke den retlige ramme.

Den europæiske børnegaranti er resultatet af en anmodning fra Parlamentet fra 2015, som blev gennemført ved en henstilling fra Rådet fra 2021. I marts 2026 mindede Parlamentet i en beslutning om det europæiske semester om relevansen af den europæiske børnegaranti og understregede, at der var behov for et betydeligt særskilt budget. Lissabontraktaten (artikel 19, stk. 1, i TEUF) gav Parlamentet en godkendelsesbeføjelse i forbindelse med vedtagelse af lovgivning om ikkeforskelsbehandling. Parlamentet var en vigtig deltager i den debat, der førte til indføjelsen af denne artikel, og har ofte opfordret Kommissionen og medlemsstaterne til at sikre en fuldstændig og rettidig gennemførelse af EU's direktiver om bekæmpelse af forskelsbehandling. Parlamentet beklagede i sin beslutning fra februar 2018 om beskyttelse og ikkediskrimination af EU-borgere tilhørende mindretal, at der ikke var sket fremskridt med hensyn til det horisontale direktiv om bekæmpelse af diskrimination, og anmodede Kommissionen og Rådet om at genoptage forhandlingerne. Parlamentet gentog disse krav i adskillige efterfølgende beslutninger og afholdt en drøftelse om emnet på plenarmødet i oktober 2019.

Parlamentet har desuden opfordret til, at kønsaspektet integreres i budgetter og politikudformning, og at der bliver foretaget kønsspecifikke konsekvensanalyser i forbindelse med iværksættelsen af alle nye politikker. Der er også vedtaget beslutninger, hvori der gives udtryk for bekymring over kønsaspektet af fattigdom og den kønsbestemte forskel i pension (f.eks. i dets beslutning fra november 2017 om bekæmpelse af uligheder som et middel til at stimulere jobskabelse og vækst og dets beslutning fra juni 2018 om tilsyn med anvendelsen af EU-retten). I en beslutning fra april 2018 om styrkelse af kvinders og pigers position inden for den digitale sektor blev der opfordret til at fremme kvinders og pigers adgang til uddannelse og job i informations- og kommunikationsteknologisektoren. I en beslutning fra juli 2022 om fattigdom blandt kvinder i Europa anerkendte Parlamentet, at fjernelse

af eksisterende hindringer for ligestilling på arbejdsmarkedet og for adgang til økonomisk overkommelige tjenester, såsom langtidspleje og børnepasning, er en afgørende strategi for at udrydde fattigdom blandt kvinder. I marts 2026 vedtog Parlamentet en beslutning, hvori det opfordrede til en målrettet indsats for at lukke de kønsbestemte løn- og pensionsforskelle og fremhævede, at det var nødvendigt at imødegå de kønsrelaterede og intersektionelle risici for fattigdom.

Parlamentet har givet udtryk for at ville forbedre rettighederne for personer med handicap. Blandt mange andre initiativer har Parlamentet anmodet om en ambitiøs europæisk handicapstrategi efter 2020 og opfordret de øvrige EU-institutioner og medlemsstaterne til at bekræfte deres tilsagn om at opnå inklusiv ligestilling for personer med handicap i sin beslutning, der opfordrer til fuld gennemførelse af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap. I november 2025 vedtog Parlamentet en beslutning, hvori det opfordrede Kommissionen til at fremlægge en ajourført strategi for rettigheder for personer med handicap, der omfatter konkrete foranstaltninger til at afhjælpe mangler, f.eks. med hensyn til tilgængelighed og beskæftigelse.

Parlamentet henledte også opmærksomheden på de problemer, som specifikke grupper stod over for under covid-19-pandemien, og opfordrede til indførelse af en omfattende strategi for bekæmpelse af fattigdom i sin beslutning om en EU-koordineret indsats til bekæmpelse af covid-19-pandemien og dens konsekvenser. Den 8. juli 2020 vedtog Parlamentet en beslutning om rettigheder for personer med intellektuelle funktionsnedsættelser under covid-19-krisen. I september 2020 opfordrede det medlemsstaterne til at øge bestræbelserne på at bekæmpe social udstødelse af romasamfund og beskytte deres sundhed under covid-19-krisen.

I 2023 vedtog Parlamentet tre beslutninger med fokus på romabørns rettigheder:

— beslutning af 4. oktober 2023 om segregering og forskelsbehandling af romabørn i uddannelsessystemet

— beslutning af 21. november 2023 om begrænsning af uligheder og fremme af social inklusion i krisetider for børn og deres familier

— beslutning af 21. november 2023 om styrkelse af børnegarantien to år efter dens vedtagelse.

Det stigende antal hjemløse i hele EU og manglen på økonomisk overkommelige boliger er blevet et emne, der giver anledning til stigende bekymring for Parlamentet, hvilket også fremgår af dets beslutning fra november 2020 om nedbringelse af antallet af hjemløse og dets beslutning fra januar 2021 om boliger til en overkommelig pris. Parlamentet opfordrede heri Kommissionen og medlemsstaterne til at sikre, at retten til en ordentlig bolig anerkendes og håndhæves som en grundlæggende menneskerettighed i EU-lovgivningen og den nationale lovgivning. Den 18. december 2024 besluttede Parlamentet at nedsætte et særligt udvalg om boligkrisen med henblik på at foreslå løsninger om anstændige, bæredygtige og økonomisk overkommelige boliger (3.6.11). I marts 2026 blev der i beslutningen om boligkrisen i EU og beslutningen om økonomiske, beskæftigelsesmæssige og sociale prioriteter for 2026 opfordret til en række foranstaltninger for at sikre økonomisk overkommelige boliger.

På baggrund af den tiltagende energi- og leveomkostningskrise vedtog Parlamentet i oktober 2022 en beslutning om EU's reaktion på stigningen i energipriserne i Europa, hvori det indtrængende opfordrede medlemsstaterne til at sikre, at borgerne havde råd til at opvarme deres hjem, og til at undgå, at sårbare borgere blev udsat fra deres hjem. Det fremhævede i beslutningen, at mange mennesker allerede befandt sig i sårbare situationer før krisen, og advarede om, at inflationen kan gøre situationen uudholdelig for lavindkomsthusstande, og at middelklassen også i stigende grad påvirkes. Som reaktion herpå offentliggjorde Kommissionen en henstilling om energifattigdom i oktober 2023.

I februar 2026 vedtog Parlamentet en beslutning om strategien for bekæmpelse af fattigdom, hvori det opfordrede til stærkere samordning på EU-plan med henblik på at bekæmpe fattigdom og social udstødelse og understregede vigtigheden af passende minimumsindkomstordninger, beskæftigelse af høj kvalitet og adgang til væsentlige tjenester. I beslutningen om økonomiske, beskæftigelsesmæssige og sociale prioriteter for 2026 opfordres der til en stærkere integration af sociale mål i kernen af EU's økonomiske styring og især i det europæiske semester.

Dette faktablad er udarbejdet af Europa-Parlamentets Temaafdeling for Transport, Beskæftigelse og Sociale Anliggender. Der kan findes yderligere oplysninger på webstedet for Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender.

Cecilia NAVARRA
05/2026